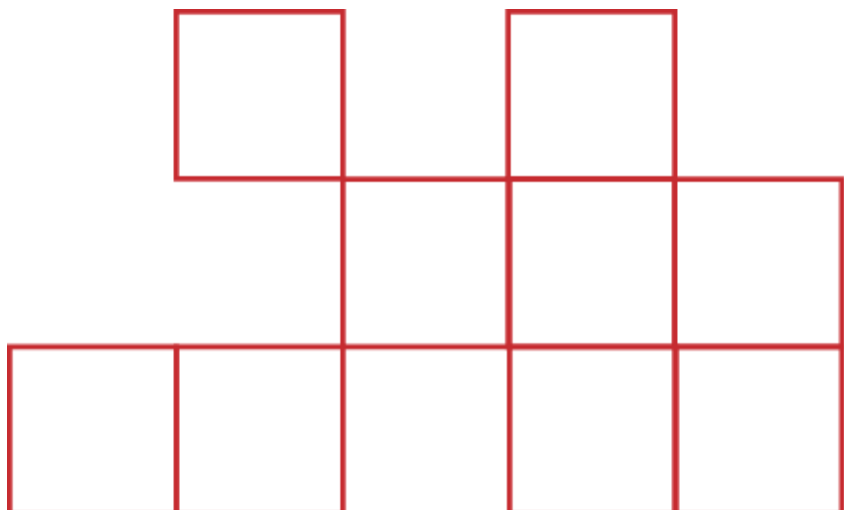

Het 100-dagen beleid

Een literatuurstudie naar uitval in het hoger onderwijs en de kansen die het 100-dagen beleid biedt om de doorstroom in het hoger onderwijs te bevorderen.

landelijke studentenvakbond

Dit is een uitgave van de Landelijke Studentenvakbond (LSVb). Voor vragen of extra informatie kan gemaïld worden naar: lsvb@lsvb.nl

Auteurs: Daphne Goes, medewerker onderzoeksbureau

Landelijke Studentenvakbond
Postbus 1335 3500 BH Utrecht
Tel. 030-2316464

Augustus 2020

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Onderzoeksontwerp.....	6
Leeswijzer	6
Conceptueel kader	7
Tinto (1975).....	7
Literatuurstudie uitval: voor welke uitdaging staat de onderwijsinstelling?	8
Uitval binnen het Nederlandse hoger beroepsonderwijs (hbo)	8
Uitval binnen het wetenschappelijk onderwijs (wo).....	8
Vergelijking uitvalcijfers hbo en wo	9
Uitval naar persoonskenmerken.....	10
<i>Geslacht</i>	10
<i>Vooropleiding</i>	11
<i>Achtergrond</i>	12
Oorzaken uitval	12
<i>Verwachtingen komen niet overeen</i>	12
<i>Verkeerde studiekeuze</i>	13
<i>Aansluiting niet optimaal</i>	13
<i>Ontbreken van motivatie</i>	13
Kansrijke interventies	14
First year experience	14
Het 100-dagen beleid.....	14
Implementeren en monitoren: best practices 100-dagen beleid.....	19
Conclusie en aanbevelingen	20
Literatuur	21

Samenvatting

Het hoger onderwijs heeft elk jaar te maken met een groep studenten die uitvalt of switcht van studie. De percentages zijn het hoogste in het eerste studiejaar. **In het hbo valt zo ongeveer 30% van de eerstejaarsstudenten uit.** Zij kiezen voor een andere opleiding aan een onderwijsinstellingen of schrijven zich uit bij het bekostigde onderwijs. **In het wo is dit percentage stabiel, rond de 7% van de eerstejaarsstudenten.**

De LSVb tracht middels dit onderzoek inzichten te geven in hoe uitval onder eerstejaarsstudenten verminderd kan worden. Juist in deze tijd is het belangrijk dat eerstejaarsstudenten zich verbonden voelen met hun onderwijsinstelling, aangezien de gevolgen van de coronacrisis voor nieuwe lichting studenten enorm zijn. Zij zullen niet op de gebruikelijke manier kennis kunnen maken met hun onderwijsinstelling en hun studiegenoten. Daarom wordt er in dit onderzoek gekeken in hoeverre het 100-dagen beleid een kansrijke interventie is om uitval onder eerstejaarsstudenten tegen te gaan.

Aan de hand van de begrippen *engagement*, academische- en sociale integratie is gekeken naar elementen waar een 100-dagen beleid aan zou moeten voldoen. In het onderzoek wordt het 100-dagen beleid gezien als een recht voor iedere student met algemene elementen, maar wordt de interventie ook gezien als kansrijk voor groepen die sneller dreigen uit te vallen. Er zijn vervolgens op basis van voor- en na de poort elementen en concrete handvatten benoemd om het 100-dagen beleid te implementeren.

Uit de resultaten komt duidelijk naar voren dat het belangrijk is om als onderwijsinstelling **voor de poort aandacht te besteden aan oriëntatie en kennismaking en introductie-activiteiten. Na de poort is het van belang dat de onderwijsinstelling focust op onderwijskwaliteit, binding met de opleiding en persoonlijke begeleiding.**

Aanbevelingen:

1. Zet een **inventarisatie** uit onder onderwijsinstellingen om erachter te komen in hoeverre een focus op de eerste honderd dagen leeft onder de onderwijsinstellingen en in hoeverre ze zich reeds mee bezighouden;
2. **Stimuleer onderwijsinstellingen** om aan de slag te gaan om het 100-dagen beleid te implementeren en voorzie hen hierbij in de benodigde handvatten, welke deels aangeboden worden in dit onderzoek.

Aanleiding

Uitval is en blijft een grote uitdaging voor het hoger onderwijs. De grootste uitval vindt plaats op het hbo. Binnen het hbo zijn het met name de mbo-doorstromers die moeite ondervinden in het eerste jaar van het hbo. Het verkrijgen van een hbo-diploma lijkt als gevolg hiervan steeds langer te duren als gekeken wordt naar de cijfers omtrent studiesucces. Na vijf jaar studeren is het landelijke studiesucces op het hbo (het behalen van een diploma op het hbo) 49,8%. Na acht jaar studeren ligt het landelijke studiesucces op het hbo op 67,5% (VH, 2020). Dit betekent dat ongeveer de helft van de studenten een diploma behaalt binnen vijf jaar. Ter vergelijking: in het wo behaalt 75% van de studenten na 5 jaar een wo-diploma (onderwijs in cijfers, z.d.). Deze gegevens doen impliceren dat studenten, voornamelijk in het hbo, tegenwoordig steeds meer tijd nodig hebben om hun studie succesvol af te ronden. Van de studenten die uitvallen tijdens het eerste studiejaar in het hbo, gaat het grootste gedeelte niet meer terug naar school. Ongeveer 80% van de uitvallers studeert niet meer door, een op de zes uitvallers in het hbo studeert door op het mbo (van den Broek, Wartenbergh, Bending-Jacobs, Braam en Nooij, 2016, p. 87). Ook in het wo is uitval onder eerstejaars een bekend fenomeen. Het uitvalspercentage is stabiel in het wo en ligt al enkele jaren op ongeveer zeven procent (VSNU, z.d.). Van de uitvallers in het eerste jaar van in het wo, kiest vijf procent van de studenten ervoor om een studie te volgen aan het hbo: twee procent stopte met studeren aan het Nederlands bekostigd onderwijs (VSNU, z.d.).

De overheid trekt zich de hoge uitvalcijfers aan en stelt middelen beschikbaar om het aantal uitvallers in het hoger onderwijs te verminderen. Sinds de invoering van het leenstelsel in 2015 is er meer geld over dat uiteindelijk wordt geïnvesteerd in de verbetering van het hoger onderwijs. Voor 2019 is dit 192 miljoen euro en tot en met 2024 wordt dit elk jaar meer (Rijksoverheid, z.d.). Een van de kwaliteitsafspraken betreft het bevorderen van studentsucces, waaronder doorstroom, toegankelijkheid en gelijke kansen. Een van de maatregelen die de overheid hier noemt is een focus op de eerste honderd dagen van een nieuwe student. Over de uitwerking wordt verder niks benoemd. Dat is jammer, want zo blijft het onduidelijk voor onderwijsinstellingen hoe zij aan de slag kunnen met dit beleid. Daarom wordt in dit onderzoek aandacht besteed aan de uitwerking van het 100-dagen beleid. Wat is een dergelijk beleid en hoe ziet dit er concreet uit als dit wordt geïmplementeerd? Wat brengt de literatuur ons bij over aspecten die belangrijk zijn bij een focus op de eerste honderd dagen van een nieuwe student?

Het is belangrijk om juist nu aandacht te besteden aan interventies die de kans op uitval onder eerstejaarsstudenten mogelijk kunnen verkleinen. Door de huidige situatie en maatregelen als gevolg van de coronacrisis zal het hoger onderwijs aankomend studiejaar anders verlopen dan men gewend is. Voor aankomende studenten heeft dit al gezorgd voor het niet kunnen bezoeken van open dagen en liepen zij de mogelijkheid tot proefstuderen vaak mis. Daarnaast zijn de momenten in de vorm van introductie waarin studenten met elkaar, hun studentenstad en hun opleiding kunnen binden nu beperkt door aanvullende maatregelen. Al deze factoren kunnen zonder meer tot een minder goed overwogen studiekeuze leiden. Dit onderzoek tracht dan ook te achterhalen of het 100-dagen beleid zorgvuldig kan worden geïmplementeerd, opdat de binding met de opleiding en medestudenten kan worden gewaarborgd dan wel kan worden verbeterd.

Dit explorerende onderzoek zoomt in op de uitvalcijfers het Nederlandse hoger onderwijs om vervolgens kansrijke interventies te analyseren. In dit onderzoek wordt getracht aan de hand van literatuur antwoorden te formuleren op de volgende vragen:

- 1) Hoe groot is het uitvalprobleem in het Nederlandse hoger onderwijs?
- 2) Wat zijn oorzaken die kunnen worden toegekend aan de uitval in het Nederlandse hoger onderwijs?
- 3) Wat zijn mogelijke interventies om uitval in het eerste jaar te verminderen?
- 4) Hoe ziet een mogelijk 100-dagen beleid eruit?

Onderzoeksontwerp

Voor deze literatuurstudie zijn verschillende recente (inter)nationale onderzoeken gebruikt die samen een beeld schetsen van de uitvalcijfers in het eerste jaar van het Nederlandse hoger onderwijs. De grootste focus in dit onderzoek ligt op de uitval van het hbo, aangezien bekend is dat binnen deze groep beduidend vaker sprake is van uitval dan binnen het wo (van den Broek et al., 2016, p. 91). De focus van deze studie ligt op het onderzoeken van het 100-dagen beleid en in hoeverre dit beleid uitkomst kan bieden voor de uitvalcijfers in het hoger onderwijs en het bevorderen van studentsucces. In dit onderzoek wordt uitgegaan van studentsucces, omdat deze term inclusiever, vollediger en minder berekenend is dan studiesucces.

Leeswijzer

Na de inleiding begint de literatuurstudie. Hierin wordt ingegaan op de meest recente uitvalcijfers in het hoger onderwijs en wordt een blik geworpen op de oorzaken van de uitvalcijfers. In de laatste paragraaf worden interventies besproken die voor een betere doorstroom en tot potentieel minder uitval binnen het hoger onderwijs kunnen leiden. Het 100-dagen beleid wordt in deze paragraaf geïntroduceerd en verder uitgewerkt. Er wordt afgesloten met een conclusie en concrete aanbevelingen.

Conceptueel kader

Het conceptueel kader is van belang om het probleem van uitval te kunnen conceptualiseren en aan de hand daarvan verklaringen te kunnen geven. Tinto (1975) heeft getracht met zijn model uitval in het onderwijs te conceptualiseren. Tinto gaat in zijn model uit van *engagement*, binding. Hij onderschrijft hierbij enkele factoren die de kans op uitval kunnen voorspellen. In dit onderzoek biedt het kader zoals Tinto deze schetst de basis.

Tinto (1975)

In het model van Tinto wordt een proces gevolgd vanaf het moment dat de student begint met studeren tot aan het moment dat de student besluit te stoppen of te switchen. Hij tracht met zijn model verklaringen te vinden voor de uitvalcijfers om op deze manier voorspellers van uitval binnen het hoger onderwijs te kunnen presenteren. In het model van Tinto staan twee systemen centraal: het academische systeem en het sociale systeem. Het academisch systeem verwijst naar de prestaties die behaald zijn door de student en de scholing die zij krijgen. Dit systeem wordt onder andere gevoed door de ambitie van een student voorafgaand aan de studie om de studie wel of niet af te maken. Wanneer een student zich betrokken voelt bij zijn studie en gemotiveerd is om zichzelf te ontwikkelen op intellectueel gebied, scoort het hoog op academische integratie. Essentieel voor de academische integratie zijn de vakdocenten die ervoor kunnen zorgen dat studenten zich op hun plek voelen op de studie en hen kunnen voorzien van kennis en adviezen. Als gevolg van de coronacrisis is dit een belangrijk punt om rekening mee te houden, aangezien veel lesstof nu online behandeld wordt en de docenten hierdoor meer moeite moeten doen om te zorgen dat studenten zich op hun plek voelen op de studie. Aan de andere kant staat het sociale systeem. In het sociale systeem staat de interactie centraal tussen studenten, docenten en de staf van een onderwijsinstelling. Dit systeem verwijst naar de mate waarin een student onderdeel uitmaakt van het sociale netwerk in de school (Kappe, 2017). Het gaat hier bijvoorbeeld om het leggen van niet vakinhoudelijke contacten, zoals vrienden. Beide systemen kunnen door elkaar bevorderd worden. De ontwikkeling van sociale integratie in de vorm van vrienden op de studie, kan zo zorgen voor meer academische integratie op het moment dat de studievrienden intensief met elkaar studeren en vakinhoudelijke discussies hebben. Andersom geldt dit ook. Als gesprekken met docenten niet gaan over vakspecifieke kennis, kan dit de ontwikkeling van sociale integratie bevorderen. Over het geheel geldt dat bij een goede aansluiting op zowel academisch als sociaal vlak de kans op uitval volgens zijn model het laagste is. Dus met andere woorden: hoe hoger de verbondenheid met een instelling en het sociale netwerk, hoe hoger de welwillendheid van een student om de studie met succes af te ronden (Sneyers en de Witte, 2016).

Belangrijk om in het achterhoofd te houden is dat het bij dit model gaat over hoe de student zich voelt op de opleiding. Met andere woorden: als een student zich prettig voelt op de opleiding met de medestudenten en docenten en zich prettig voelt bij de manier van onderwijs geven, dan geldt het model van Tinto pas. Studenten die van tevoren geknipt lijken voor een specifieke studie op een specifieke onderwijsinstelling kunnen in de praktijk ook laag scoren op beide integratiesystemen.

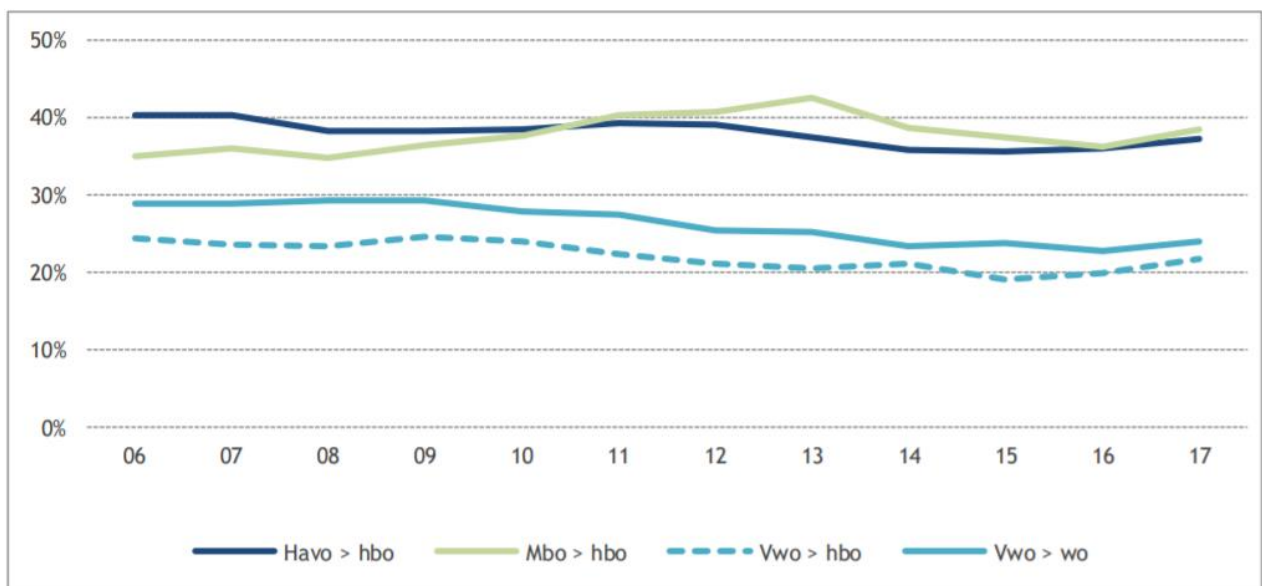
Het model van Tinto richt zich voornamelijk op de instelling zelf en houdt externe factoren buiten beschouwing. Deze factoren oefenen volgens Tinto mindere mate invloed uit op het studiesucces. Het gaat volgens hem juist om de individuele en familiale kenmerken die een verklaring kunnen bieden voor de studievoortgang van een student. Onder deze individuele kenmerken vallen bijvoorbeeld geslacht, afkomst, vooropleiding. Onder familiale kenmerken worden kenmerken geschaard zoals sociaaleconomische status en het opleidingsniveau van beide ouders.

Literatuurstudie uitval: voor welke uitdaging staat de onderwijsinstelling?

Uitval binnen het Nederlandse hoger beroepsonderwijs (hbo)

Statistieken geven aan dat het uitvalspercentage binnen het hoger onderwijs al tientallen jaren ongeveer hetzelfde is. Het percentage hbo'ers dat uitvalt binnen een jaar schommelt zo tussen 2013 en 2017 tussen de 14 en 15 procent (Cuppen en Mulder, 2018). Deze cijfers zijn dus redelijk stabiel te noemen. Naast de groep die uitvalt in het hbo, is er een grotere groep die na een jaar switcht van studie. Dit percentage schommelt de afgelopen vijftien jaar tussen 15 en 26 procent. Dit betekent dus dat na een jaar studeren aan het hbo een percentage van ongeveer 65 procent continueert met hun studie.

In figuur 1 zijn de uitvalpercentages en switchpercentages van het hbo in kaart gebracht naar vooropleiding. Wat duidelijk wordt aan de hand van de figuur, is dat het uitvalpercentage van mbo-doorstromers vanaf 2010 altijd groter is dan havisten die instromen in het hbo.

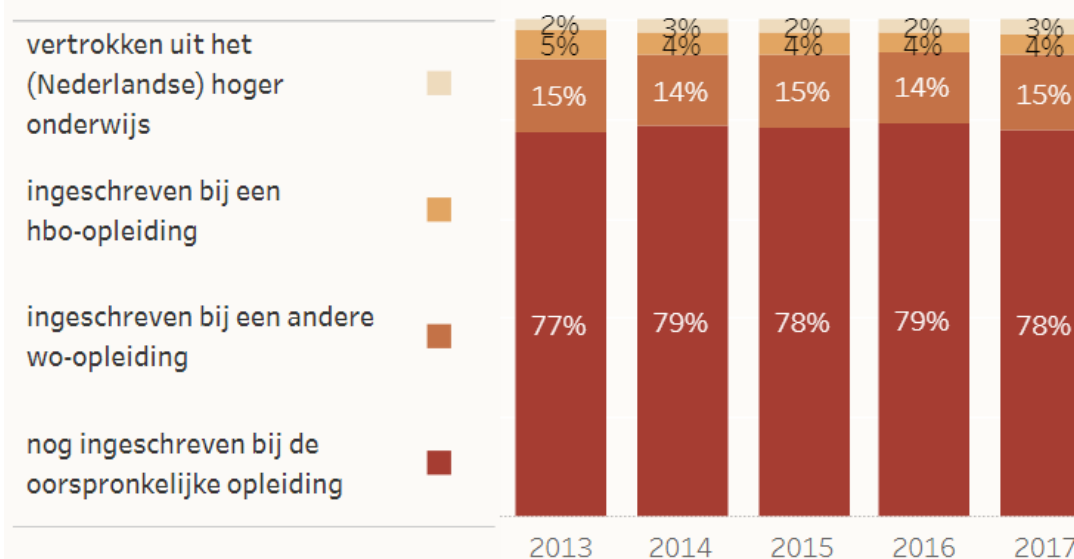
Figuur 1: Uitval en switch (%) naar vooropleiding. Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/08/31/monitor-beleidsmaatregelen-hoger-onderwijs-2018-2019/monitor-beleidsmaatregelen-hoger-onderwijs-2018-2019.pdf>

Uitval binnen het wetenschappelijk onderwijs (wo)

In het wo zijn volgens de meest recente cijfers uit 2017 ongeveer zeven procent van de eerstejaars studenten gestopt met de studie. De geregistreerde instroom bestaat in het wo uit voormalig hbo-studenten, vwo'ers en internationale studenten. In de cijfers van de overkoepelende organisatie VSNU is bij het berekenen van de uitval en switchcijfers enkel rekening gehouden met de grootste instroomgroep: de vwo-leerlingen. Deze studenten kozen ofwel voor een studie aan de hogeschool (5%) of stopten met studeren in het Nederlands bekostigd onderwijs (2%) (VSNU, z.d.). Zoals te zien in de tabel hieronder, zijn alle cijfers de afgelopen jaren stabiel te noemen. Vergeleken met de cijfers van het hbo, houdt dit dus in dat eerstejaars wo-studenten beduidend minder vaak uitvallen na het eerste jaar dan studenten in het hbo.

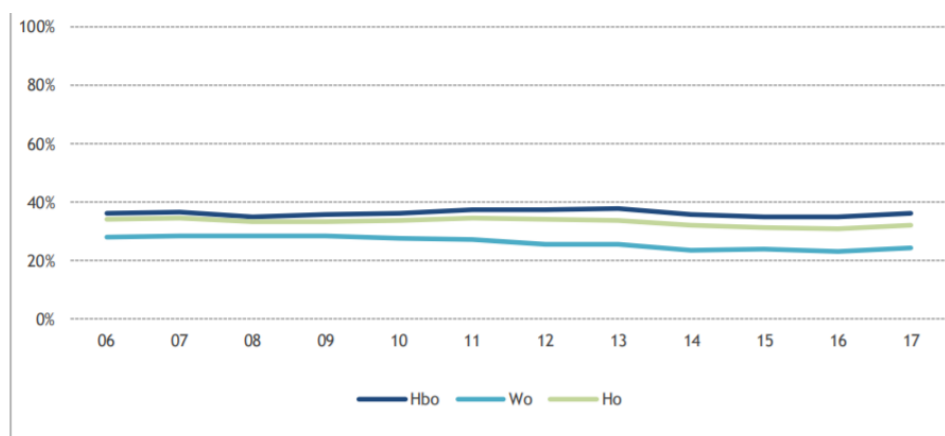
Het merendeel van de bachelorinstroom bestaat uit vwo-leerlingen. Na 1 jaar studie is de situatie van deze groep studenten als volgt:

Figuur 2: Vwo-ers en studiesucces in de bachelorfase, status na 1 jaar. Bron: <https://www.vsnu.nl/feiten-en-cijfers-onderwijs.html>

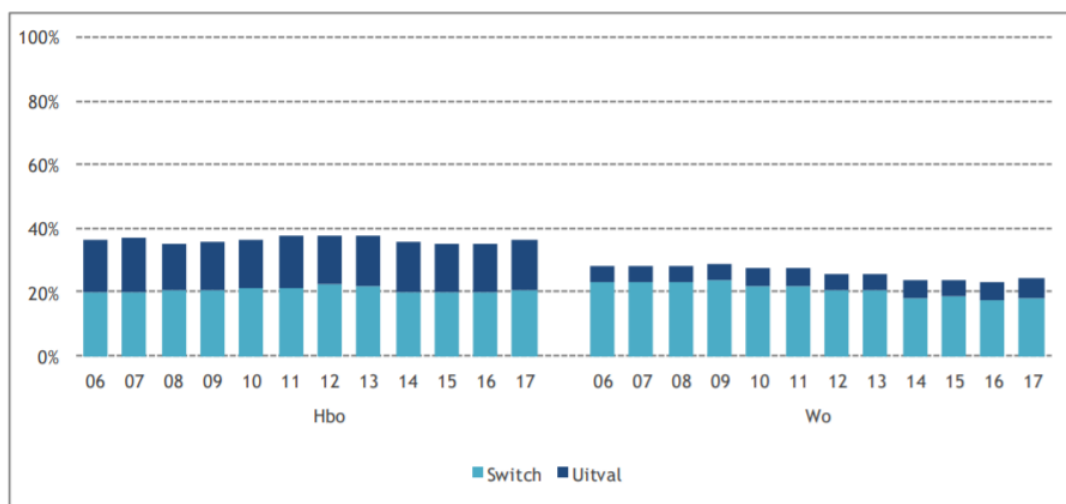
Vergelijking uitvalcijfers hbo en wo

Nu de switch- en uitvalcijfers in beeld zijn gebracht, kan een vergelijking worden gemaakt tussen hbo en wo. In onderstaande tabel zijn de totale uitvalcijfers (switch binnen de instelling, uitval uit de instelling en uitval uit het hoger onderwijs) van eerstejaarsstudenten vanuit het hbo en wo samengevat. Uit de tabel is te herleiden dat het totale uitvalpercentage in het hbo (ongeveer 35%) een stuk hoger is dan het totale uitvalpercentage in het wo (ongeveer 23%). In deze tabel zijn zowel de switchers, als uitvallers te zien. Interessant voor dit onderzoek is om te kijken naar de uitvalcijfers en de verschillen tussen het hbo en wo in deze cijfers.

Figuur 3: Uitval en switch (%) t.o.v. alle eerstejaars. Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/08/31/monitor-beleidsmaatregelen-hoger-onderwijs-2018-2019/monitor-beleidsmaatregelen-hoger-onderwijs-2018-2019.pdf>

Deze totale percentages kunnen specifieker worden benaderd door de totale uitvalcijfers op te delen in switch binnen de instelling, uitval uit de instelling en uitval uit het hoger onderwijs. In de tabel hieronder is af te lezen dat van de totale uitvalspercentages, ongeveer tien procent van de hbo'ers en wo'ers switcht binnen de instelling. Eerstejaars wo'ers lijken gemiddeld weer iets vaker uit te vallen uit de onderwijsinstelling dan het geval is in het hbo. Het opvallendste aan onderstaande tabel zijn de uitvalcijfers uit de instelling. In het hbo is het uitvalpercentage stabiel en ligt zo in de jaren 2006-2016 op ongeveer 15 procent. In het wo ligt dit percentage echter een stuk lager en schommelt rond de vier procent. Deze tabellen maken de uitval onder eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs goed inzichtelijk en laten zien dat het uitval binnen het hbo terecht een grotere uitdaging is dan in het wo. Verder blijkt uit de monitor van Researchned dat de cijfers van de eindexamens een mogelijke indicator kunnen zijn van uitval/switch. Zo vallen havisten met een eindexamencijfer lager dan een zeven het vaakst uit (van den Broek et al., 2017). Vwo'ers die hun eindexamens afronden met een zeven of hoger vallen het minste vaak uit in het hoger onderwijs (van den Broek et al., 2017).

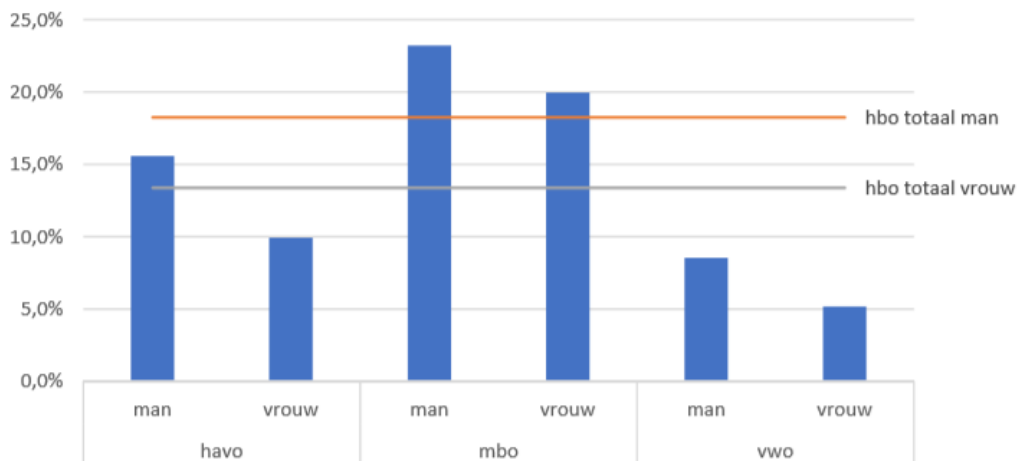

Figuur 4 : Type uitval en switch (%) t.o.v. alle eerstejaars. Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/08/31/monitor-beleidsmaatregelen-hoger-onderwijs-2018-2019/monitor-beleidsmaatregelen-hoger-onderwijs-2018-2019.pdf>

Uitval naar persoonskenmerken

Geslacht

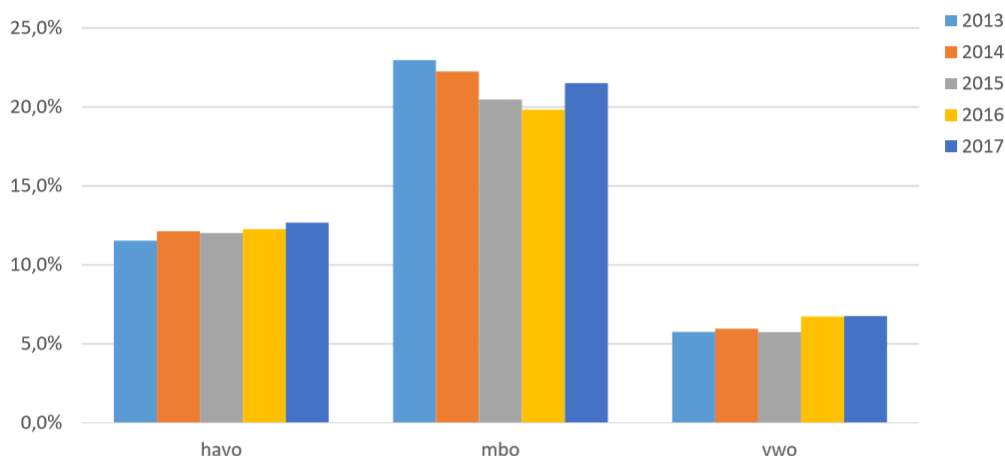
Een interessant gegeven is dat meer mannen uitvallen in het hoger onderwijs dan vrouwen. Alhoewel er meer vrouwen deelnemen aan het hoger onderwijs, zijn het vaak de mannen die vaker uitvallen of switchen van studie. Onderzoek toont aan dat mannen vaak een hogere studielast ervaren. Ook zijn er verbanden te vinden tussen mannelijke uitvallers en studiemotivatie, timemanagement en studie-aanpak (Bruinsma, 2003; Bruinsma & Jansen, 2007). Het feit dat mannen vaker binnen een jaar uitvallen of switchen, kan duiden op een minder weloverwogen studiekeuze en studieoriëntatie van mannen. In figuur 7 is de uitval in het hbo te zien naar vooropleiding en geslacht. Bij elke vooropleiding is te zien dat mannen vaker uitvallen dan vrouwen.

Figuur 5 : uitval na 1 jaar, cohort 2017. Bron: https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/001/001/original/factsheet_studiesucces_uitval_2018_definitief.pdf?1554388038

Vooropleiding

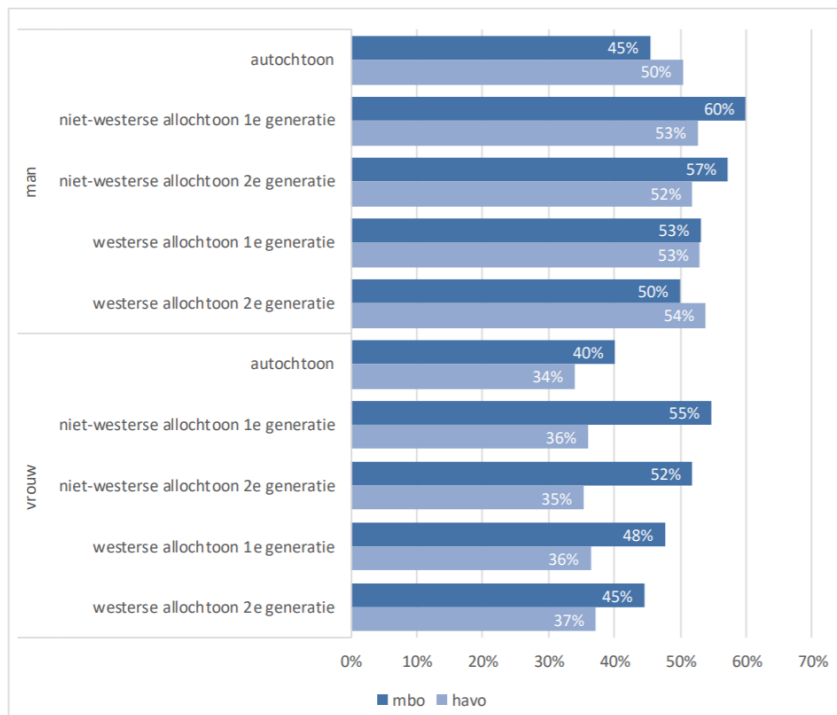
Zoals reeds in de inleiding is benoemd, is de grootste groep uitvallers in het hbo de mbo-doorstromers. In figuur 6 is af te lezen dat studenten met een mbo-achtergrond vaker vroegtijdig stoppen met hun studie dan studenten met een andere studie-achtergrond. Van deze groep studenten valt na een jaar ongeveer een vijfde uit. Als figuur 7 en figuur 6 samengenomen worden, kan geconcludeerd worden dat de grootste groep uitvallers binnen een jaar op het hbo de mannelijke mbo-doorstromers zijn. Uit de statistieken is af te leiden dat het studiesucces van de mannelijke mbo-doorstromer na vijf jaar op ongeveer 39% ligt. Ter vergelijking: het gemiddelde studiesuccespercentage na vijf jaar van hbo'ers die van de havo komen is 49% (VH, 2020). Tegelijkertijd is het een interessant gegeven dat steeds meer hbo studenten een mbo achtergrond hebben. Waar twintig jaar geleden een op de vijf hbo studenten was doorgestroomd uit het mbo, is dat nu al een aantal jaar een op de drie (Bormans, Bajwa, van Braam en Dekker, 2015).

Figuur 6 : Uitval na 1 jaar, cohort 2013 t/m 2017. Bron: https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/001/001/original/factsheet_studiesucces_uitval_2018_definitief.pdf?1554388038

Achtergrond

Als gevolg van demografische ontwikkelingen, is de instroom van studenten met een niet-westerse achtergrond op het hbo toegenomen. De G5-hogescholen (Amsterdam, Utrecht, Rotterdam, Den-Haag en Leiden) ziet zo dat ongeveer de helft van de instromers in het hbo niet-westerse studenten betreft (Kappe, 2017). De figuur hieronder laat de kans zien op uitval of switch naar geslacht, etniciteit en generatie. Nederlandse studenten zonder migratieachtergrond hebben zo ongeveer tien procent minder kans om uit te vallen dan Nederlandse studenten met een migratieachtergrond. Verder valt op dat mannen met een niet-westerse achtergrond voor meer dan de helft uitvallen of switchen. Dit percentage ligt dus ruim 20 procent hoger dan het gemiddelde percentage.

Figuur 7 : Verschillen in kansen op uitval/switch voor geslacht, etniciteit en generatie. Bron: https://www.researchned.nl/wp-content/uploads/2018/10/Uitval-en-Switch-in-het-Hbo_CuppenMulder2018.pdf

Oorzaken uitval

Om te bepalen welke interventies in het hoger onderwijs ten goede kunnen komen aan de doorstroom, is het noodzakelijk om te kijken welke oorzaken ten grondslag liggen aan de uitvalcijfers. In deze paragraaf zullen de belangrijkste oorzaken worden toegelicht in het Nederlandse hoger onderwijs.

Verwachtingen komen niet overeen

Wellicht de meest belangrijkste reden van het hoge uitvalcijfer betreft het niet overeenkomen van verwachtingen. In een grootschalig Nederlands onderzoek in het hoger onderwijs (Startmonitor) noemt 48% van de ondervraagde studenten die zijn uitgevallen of geswitcht verkeerde verwachtingen als oorzaak van de uitval of switch. Dit betekent dat er een mismatch is tussen de verwachtingen en interesses van de student en de onderwijsinstelling. Studenten gaan zowel uit van een gematigde studielast, als een goed gevuld sociaal leven (Sneyers & de Witte, 2016). Deze verwachtingen blijken in de praktijk te botsen met de verwachtingen van de onderwijsinstelling. Er zijn verschillen te bekennen in een onjuist verwachtingspatroon naar vooropleiding. Zo geeft 38% van de MBO doorstromers aan dat

de opleiding te zwaar was, tegenover 22% van de havisten (van den Broek et al., 2016). Een belangrijke reden hiervan is dat mbo-doorstromers vaker niet gewend zijn vanuit hun vooropleiding om zelfstandig te werk te gaan en een wetenschappelijke houding aan te nemen. De realiteit leidt tot onvrede onder de student en kan dus leiden tot uitval.

Verkeerde studiekeuze

Startmonitor geeft aan dat 47% van de studenten uitvalt vanwege het maken van een verkeerde studiekeuze. Deze oorzaak wordt iets vaker genoemd in het wo dan in het hbo. Er is in het onderzoek een verband gevonden tussen het al dan niet maken van een bewuste studiekeuze en studie-uitval. Het maken van een niet bewuste studiekeuze leidt zo vaker tot studie-uitval, dan wanneer een bewuste studiekeuze wordt gemaakt. Om geen verkeerde studiekeuze te maken, is het van belang dat studenten zich goed inlezen en oriënteren. Een analyse laat zien dat de kans op uitval toeneemt als studenten minder studiekeuzebronnen raadplegen. Intensieve voorlichtingsdagen werken positief voor het maken van een weloverwogen studiekeuze. Daarnaast is de kans groter om uit te vallen als studenten hun keuze baseren op een potentieel hoog salaris later en is de kans groot om niet uit te vallen als studenten een studie kiezen die aansluit bij hun interesses.

Aansluiting niet optimaal

De aansluiting van vooropleiding naar vervolgopleiding is niet optimaal. De leerstrategieën die studenten hebben opgedaan in een vooropleiding komen veelal niet overeen met leerstrategieën die gebruikelijk zijn in het hoger onderwijs. Dit leidt tot uitval onder studenten en vormt zo een van de belangrijkste oorzaken van uitval. Zonder adequate inzet van de onderwijsinstelling kan de student uiteindelijk uitvallen. De studenten hebben volgens Kappe (2017) 100 dagen nodig om te moeten wennen aan de hoeveelheid lesstof en de manier waarop de docenten de lesstof behandelen. Als de aansluiting daarna nog niet optimaal is, is de kans op uitval hoger.

Ontbreken van motivatie

Uit het onderzoek van Startmonitor geeft 35% van de uitgevallen studenten aan te zijn gestopt of te zijn geswitcht als gevolg van een gebrek aan motivatie. Redenen die hiervoor worden gegeven zijn een te zware studielast, de manier van onderwijs en het niet thuis voelen op de opleiding.

Kansrijke interventies

Nu de uitvalcijfers in het Nederlandse hoger onderwijs nader bekeken zijn, wordt in deze paragraaf aandacht besteed aan kansrijke interventies om uitval in het eerste jaar te verminderen. Zoals reeds gezegd, wordt hierbij gefocust op het theoretische raamwerk van Tinto (1975), waar *engagement* centraal staat. Eerst wordt stilgestaan bij een internationale interventie om uitval in onderwijs te verminderen, de *first year experience*. Daarna wordt stilgestaan bij een meer specifieke en meer recente interventie waar de Nederlandse overheid op stuurde: een focus op de eerste honderd dagen.

First year experience

Het first year experience programma (FYE) is een programma dat zich specifiek focust op de overgang van middelbaar onderwijs naar hoger onderwijs. Al in 1956 werden eerstejaarsstudenten gevolgd en onderzocht, gemotiveerd door het gebrek aan studiesucces en door aanpassingsproblemen die zij hadden (McInnis, 2010). Het uitgangspunt van dit programma is dat het eerste jaar van een student cruciaal is voor het uiteindelijke studiesucces. Om dit te bewerkstelligen, staan ondersteuning en verwelkoming van eerstejaarsstudenten centraal. Na afloop van het FYE-programma horen de eerstejaarsstudenten zich geassimileerd met de onderwijsinstelling en de medestudenten te voelen (Gardner, 1986). Hoe het programma vervolgens wordt ingevuld, verschilt per land en per context. Uit onderzoek blijkt dat deelname aan een dergelijk programma inderdaad zorgt voor een toename in studiesucces. Barefoot (2000) heeft onderzoek gedaan naar de aspecten in FYE programma's die studiesucces aannemelijk maken. Daaruit is gebleken dat het belangrijk is dat er interactie bestaat tussen studenten onderling, maar ook tussen studenten en docenten. Dit komt overeen met de sociale integratie, zoals beschreven in het conceptueel kader. Daarnaast moet een programma de focus leggen op de academische verwachtingen van een onderwijsinstelling en moet er worden ingezet op *engagement*. Dit komt overeen met de gemeenschappelijke assumpties die Murphy (1989) vindt bij de FYE programma's. Volgens hem bestaan de FYE-programma's uit de volgende elementen:

- 1) Studenten kunnen zich identificeren met de onderwijsinstelling en medestudenten.
- 2) Het programma creëert bonding.
- 3) Er zijn vaardigheden, geassocieerd met studiesucces, die kunnen worden achterhaald en kunnen worden geleerd.

Het 100-dagen beleid

De FYE behelst meerdere interpretaties en implementaties. De literatuur is bovendien veelal gebaseerd op Amerikaanse high schools en verouderd. Dat is de reden dat in huidig onderzoek gefocust wordt op het 100-dagen beleid. Tegenwoordig wordt in Nederland een focus op de eerste honderd dagen steeds vaker in verschillende vormen geïmplementeerd om het studentsucces te vergroten. Het focust net als de FYE op *engagement*, maar richt zich specifiek op de eerste honderd dagen van een eerstejaarsstudent in het hoger onderwijs. Daarmee heeft het een duidelijke link met de FYE, maar is het een meer gerichte interventie en krijgt het meer aandacht in Nederland. In Nederland kennen we FYE dus als het 100-dagen beleid.

De onderliggende gedachte van een focus op de eerste honderd dagen is dat na honderd dagen een student een volledig beeld heeft kunnen vormen van de studie en studeren. Studenten hebben namelijk honderd dagen nodig om te wennen aan de hoeveelheid lesstof en manier van lesgeven (Kappe, 2017). Als een student de eerste honderd dagen goed doorloopt, is de assumptie dat studenten vrijwel niet uitvallen in het eerste jaar. Om dit te bereiken is het van belang dat onderwijsinstellingen aandacht besteden aan verschillende aspecten die belangrijk zijn voor eerstejaarsstudenten. Wat deze aspecten

zijn, wordt tot op heden niet specifiek benoemd in bestaande literatuur en door de Overheid. Met andere woorden: de uitwerking van het 100-dagen beleid ligt vooralsnog bij de onderwijsinstellingen zelf.

Deze paragraaf heeft als doel inzicht te geven in de manieren waarop een focus kan worden gelegd op de eerste honderd dagen van een eerstejaarsstudent. Gegeven de literatuur die behandeld is in dit onderzoek en de Nederlandse onderwijssituatie, deel ik hierna een vijftal facetten van een mogelijk 100-dagen beleid dat ten goede kan komen aan het studentsucces in Nederland. Omdat het gaat om de beleving van de student, wordt er een onderscheid gemaakt tussen aspecten voor de poort (*komen de studie en de studiegenoten overeen met de verwachtingen van de student?*) en na de poort (*gericht op het algehele beeld van de student*).

Vanuit mijn visie als onderzoeker, zie ik het 100-dagen beleid als een recht voor iedere student. Het kan namelijk leiden tot academische integratie en sociale integratie en dus uitval verminderen. In het bijzonder is het belangrijk om rekening te houden met de risicogroepen die sneller neigen uit te vallen, zoals mbo-doorstromers. Zie voor meer risicogroepen de literatuurstudie. Het 100-dagen beleid biedt kansen voor deze groepen studenten. Voor hen is het belangrijk maatwerk te leveren en gerichtere interventies toe te passen in het kader van het 100-dagen beleid. Daarom is er voor de opbouw van deze paragraaf voor gekozen om de facetten in te delen in een algemene uitwerking en een uitwerking op maat. Door dit onderscheid te maken, wordt getracht onderwijsinstellingen handvatten te bieden voor een 100-dagen beleid en een meer gerichte 100-dagen beleid voor eerstejaarsstudenten voor wie dat nodig kan zijn.

Aspect	Facet	Algemene uitwerking	Uitwerking op maat
Voor de poort	Oriëntatie en kennismaking	Studievoorlichting; meeloopdagen; open dagen; matching; keuzedelen.	Gerichte voorlichting; mbo-doorstromers kennis laten maken met elkaar.
Voor de poort	Introductie-activiteiten	Introductiedag of - weekend; introductieweek.	Introductieweek eerstegeneratiestudenten; inclusieve introductie.
Na de poort	Onderwijskwaliteit	Kwaliteit van docenten; lessen die aansluiten bij leefwereld en interesses van studenten.	Vaardigheden en bijscholing.
Na de poort	Binding met de opleiding	Contact met medestudenten; contact met docenten.	Kleine contactgroepen; ontspannende (online) activiteiten.
Na de poort	Persoonlijke begeleiding	Studieloopbaangesprekken; focus op de student; aanbieden van cursussen.	Intensiveren persoonlijke begeleiding.

Tabel 1 : Aspecten 100-dagen beleid

Voor de poort: oriëntatie, kennismaking en introductie-activiteiten

---

Algemeen: organiseer (online) introductie-activiteiten en faciliteer (online) open dagen

De focus op de eerste honderd dagen van een eerstejaarsstudent begint al voor de poort als de studenten nog niet zijn begonnen met studeren. Voor de poort is het van belang dat de onderwijsinstelling zich focust op oriëntatie en kennismaking en het organiseren van introductie-activiteiten. Deze elementen zorgen ervoor dat de studenten zich binden met de opleiding, hun medestudenten en docenten en zorgt zo dus voor sociale integratie. Concreet is het hierbij van belang dat een onderwijsinstelling aandacht besteed aan studievoorlichting, meeloopdagen, matchingactiviteiten en keuzedelen voor bijvoorbeeld mbo-doorstromers. Deze interventies zijn erop gericht de studenten zich op hun plaats te laten voelen. Het organiseren van deze activiteiten kan de kans op uitval op de factoren verwachtingspatroon en een verkeerde studiekeuze tegengaan. Om ervoor te zorgen dat iedere student aanspraak maakt op deze activiteiten, is het van belang om de activiteiten per onderwijsinstelling in te kaderen. We zien in Nederland al een groot aantal onderwijsinstellingen dat zich hier bewust mee bezighoudt, maar vaak wordt het besluit om over te gaan tot deze activiteiten genomen door opleidingen.

Uitwerking op maat: voorlichtingsdagen voor mbo-doorstromers en inclusieve introductie

Het hbo trekt studenten met verschillende achtergronden aan. Om ervoor te zorgen dat de voorlichting voor iedereen nuttig is, helpt het om de voorlichting toe te spitsen op de verschillende instroomgroepen studenten. Uit de literatuurstudie blijkt dat mbo'ers moeite ondervinden met het doorstromen naar het hbo en vaker uitvallen dan andere groepen studenten. Het zou daarom kunnen helpen om voorlichtingsdagen specifiek voor mbo'ers te organiseren. In deze voorlichting wordt expliciet aandacht besteed aan het doorstromen vanuit het mbo naar het hbo door bijvoorbeeld de keuzedelen te benoemen die als mbo'ers kunnen worden gevolgd ter voorbereiding op het hbo.

In het kader van de introductie met elkaar, de studie en de stad is het belangrijk dat de introductietijd inclusief van aard is. Door zorgvuldig rekening te houden met de wensen en behoeften van iedere student, zorg je voor een toegankelijke en aantrekkelijke introductieperiode voor iedereen. De introductietijd legt de basis voor de binding met de opleiding en medestudenten en vormt zo een belangrijk onderdeel van de zachte landing van een eerstejaarsstudent. Om een introductieweek toegankelijk en voor iedereen aantrekkelijk te maken, kan bijvoorbeeld vooraf naar de wensen en behoeften van studenten worden gevraagd. Afgelopen jaar heeft de Utrechtse Introductie Tijd (UIT) groepjes aankomende studenten ingedeeld aan de hand van drie verschillende categorieën: studenten die voornamelijk willen feesten, studenten die een mix van feesten en cultuur willen en studenten die voornamelijk cultuur willen. Door de aankomende studenten vooraf te bevragen, zorgt dit voor een meer toegankelijke introductietijd.

Na de poort: onderwijskwaliteit

Algemeen: zet in op onderwijs- en docentkwaliteit

Een hoge onderwijskwaliteit komt ten goede aan het studentsucces en is een belangrijk aspect in het 100-dagen beleid. Onder een hoge onderwijskwaliteit worden interessante lessen en goede docenten verstaan. Met interessante lessen wordt bedoeld dat studenten zich gemotiveerd voelen om te participeren in de les, maar ook dat er diversiteit bestaat binnen de lessen. Naast het behandelen van huiswerkopdrachten en verschaffen van informatie, kan er bijvoorbeeld ook ingezet worden op casussen en gastsprekers uit het werkveld. De kwaliteit van docenten is onder andere hoog als zij enthousiast zijn, zorgen voor afwisseling in hun lesmethoden, studenten laten meedenken, benaderbaar zijn en betrokken zijn. Een hoge onderwijskwaliteit zorgt voor een versterking van de academische integratie van studenten. Een essentieel onderdeel voor de academische integratie zijn immers vakdocenten die studenten zich op hun plek laten voelen en hen kunnen voorzien in kennis en adviezen (Kappe, 2017). Door interessante lessen te bieden en hoogwaardige docenten in te zetten, zullen studenten gemotiveerder raken voor hun studie. Op de lange termijn kan dit dus zorgen voor minder uitval, waar motivatie bekendstaat als de belangrijkste oorzaak van studie-uitval (van den Broek et al., 2016). Om dit aspect te bewerkstelligen, is het van belang om als onderwijsinstelling te investeren in de kwaliteit van de docenten en lessen. Daartoe is nu ook alle prioriteit, nu het onderwijs aankomend academisch jaar voor niet iedereen fysiek zal starten. Om te zorgen dat de studenten zich toch verbonden zullen voelen met de docenten en medestudenten, moet er onder andere ingezet worden op onderwijs- en docentkwaliteit.

Uitwerking op maat: faciliteren van (online) bijspijkeruren

Om ervoor te zorgen dat de groepen die sneller dreigen uit te vallen te binden middels goed onderwijs, kan extra worden ingezet op vaardigheden die lastig zijn voor eerstejaarsstudenten. Door aandacht te besteden aan de vaardigheden die lastig kunnen zijn voor eerstejaarsstudenten, zorgt de onderwijsinstelling ervoor dat zij zich meer op hun plek kunnen gaan voelen en kunnen ze gemotiveerder raken. Het faciliteren van een uur bijles in bijvoorbeeld statistiek of schrijfvaardigheden kan eerstejaarsstudenten helpen.

Na de poort: binding met de opleiding

Algemeen: wijs een buddy toe en organiseer ontspannende activiteiten

Tijdens de studie is het belangrijk voor een student om zich verbonden te voelen met de opleiding. Daarom is een van de aspecten van een focus op de eerste honderd dagen om te zorgen voor contact met medestudenten en contact met docenten. Goed contact met medestudenten en docenten verhoogt de sociale integratie. De sociale integratie kan op haar beurt de academische integratie bevorderen op het moment dat medestudenten bijvoorbeeld inhoudelijke discussies voeren of samen studeren. Het gevolg van verbonden voelen met de opleiding is dat studenten zich meer gemotiveerd zullen voelen voor hun studie. Zo kan dit aspect de kans op uitval door motivatiegebrek verkleinen. Het wordt voor aankomend studiejaar lastiger om eerstejaarsstudenten verbonden te laten voelen met de onderwijsinstelling. Om dit te bewerkstelligen, kan een onderwijsinstelling ervoor kiezen om studenten een buddy toe te wijzen uit een ander jaar, zodat de student ook met leerjaren boven het eerste bekend raakt en vragen kan stellen. Daarnaast is het sociale aspect te bewerkstelligen door aandacht te besteden

aan het organiseren van activiteiten naast de online en fysieke lessen. Organiseer bijvoorbeeld een kerstdiner, start het jaar met een barbecue of organiseer een keer per maand een borrel.

Uitwerking op maat: vorm peergroups en laat de coördinatie over aan een docent

Het is belangrijk om eerstejaarsstudenten te binden die een verhoogde kans hebben om uit te vallen. Een student kan zo twee vlakken binden met de opleiding: op formeel en op informeel vlak. De formele binding kan bijvoorbeeld worden gestimuleerd door kleine groepen van studenten samen te stellen. Zo kan een onderwijsinstelling ervoor kiezen om een groep hbo'ers die van het mbo afkomstig zijn in een groep te zetten samen met een of twee mentoren uit hogere leerjaren en een docent. De mentoren kunnen de studenten helpen als de studenten vragen hebben en de docent coördineert de groep. Dit kan zowel fysiek plaatsvinden op de onderwijsinstelling, als online via online platforms.

Om de informele binding te stimuleren is het bij deze groep eerstejaarsstudenten ook van belang om ontspannende activiteiten te organiseren. Zoals hierboven reeds beschreven is, is het organiseren van etentjes en andere activiteiten waar de docent ook bij aanwezig is, een goede manier om een eerstejaarsstudent informeel te binden aan de opleiding. Op een online wijze kan deze manier van binding bijvoorbeeld worden vormgegeven door maandelijks quizen te organiseren voor een klas of werkgroep. Door deze quiz te laten organiseren door telkens wisselende groepjes studenten, leren studenten elkaar ook op een informele manier kennen.

Na de poort: persoonlijke begeleiding

Algemeen: organiseer een online vragenuur

Persoonlijke begeleiding is belangrijk om de studenten te monitoren en zo nodig te ondersteunen. Help studenten met hun visie op hun studententijd en met eventuele studie-inhoudelijke problemen die zij ervaren. Ook speelt persoonlijke begeleiding een grote rol in het aansluitingsproces van de student. Dit zorgt ervoor dat studenten zich gehoord voelen en zich zo meer verbonden zullen voelen met de opleiding. Door de focus te houden op de student, kan dit ervoor zorgen dat de aansluiting met de studie goed verloopt. Met de start van het academische jaar is de kans aanwezig dat de persoonlijke begeleiding deels online verloopt. Een laagdrempelige manier om studenten te benaderen is middels het aanbieden van een online vragenuur. Studenten kunnen gedurende dit uur inchecken met de begeleider voor een korte hulpvraag. Het is in dit geval belangrijk om ervoor te zorgen dat de begeleiders zichtbaar en makkelijker te vinden zijn voor de groep studenten die hier behoefte aan heeft.

Uitwerking op maat: extra begeleiding door een ouderejaarsstudent met dezelfde achtergrond

Voor de groepen eerstejaarsstudenten die sneller dreigen uit te vallen, is het nodig om de persoonlijke begeleiding te intensiveren. Stel de behoefte van de student centraal en zorg dat de gesprekken niet alleen over studiegerelateerde zaken gaan. Door de behoefte van de student centraal te stellen, kan zo nodig en bijtijds ingegrepen worden en hulp worden aangeboden. Voor groepen die sneller neigen uit te vallen, zoals hbo'ers met een mbo achtergrond kan het tevens helpen om, naast de intensievere begeleiding, begeleid te worden door een ouderejaarsstudent met dezelfde achtergrond.

Implementeren en monitoren: best practices 100-dagen beleid

Een focus op de eerste honderd dagen van een eerstejaarsstudent is niet nieuw. Tussen de G5-hogescholen zijn reeds bijeenkomsten geweest en afspraken gemaakt over de implementatie van de 100-dagen interventie. Door vervolgens te monitoren op de verschillende aspecten van het 100-dagen beleid, kan er gericht beleid worden gevoerd op de aspecten waar kansen liggen om studentsucces te vergroten. Het monitoren van de aspecten gebeurt via jaarlijkse vragenlijsten. De groep eerstejaarsstudenten wordt na het eerste kwartaal bevestigd over aspecten die de onderwijsinstelling belangrijk vindt. In de volgende kaders zijn twee voorbeelden te vinden van reeds geïmplementeerde interventies in het kader van de eerste honderd dagen van een eerstejaarsstudent.

Voorbeeld introductie eerstegeneratiestudenten HvA en UvA | voor de poort

Een andere interventie op maat betreft het organiseren van een introductie voor eerstegeneratiestudenten. Deze programma's worden reeds met succes gedraaid in Amsterdam aan de HvA en UvA. Het is belangrijk om eerstegeneratiestudenten kennis te laten maken met de universiteit en haar jargon alvorens de studie begint. Eerstegeneratiestudenten ondervinden vaker moeite met het instromen in het hoger onderwijs (Elffers, 2016). Door dit van tevoren aan te pakken, kan dit probleem worden weggenomen. Deze specifieke introductie is enerzijds gericht op het bevorderen van de academische integratie door de kennismaking met studeren en de universiteit. Anderzijds kan deze introductie de sociale integratie bevorderen, doordat studenten uit dezelfde doelgroep elkaar ontmoeten en met elkaar optrekken.

Voorbeeld casus 100-dagen beleid: Hogeschool Rotterdam | Voor- en na de poort

Sinds 2015 besteedt de Hogeschool Rotterdam aandacht aan de beleving van de eerste honderd dagen van een eerstejaarsstudent. De Hogeschool Rotterdam focust op de eerste honderd dagen, omdat een student dan de eerste onderwijsperiode heeft doorlopen en een beter beeld van de opleiding heeft. Hij/zij heeft kunnen kijken of de opleiding past, goed aansluit bij de vooropleiding en heeft dan kennism gemaakt met het tempo, het niveau, de werkvormen en de manier van toetsing op het hbo. Een student kan daarna bepalen of de studie nog bij hem/haar past en indien nodig van studie switchen. Door het afnemen van een vragenlijst onder eerstejaarsstudenten probeert de onderwijsinstelling ervaringen van eerstejaars voor en na de poort zo goed mogelijk in kaart te brengen, om zo inzicht te krijgen in factoren die gerelateerd zijn aan studiesucces en studie-uitval in het eerste studiejaar. Het 100 dagen HR onderzoek biedt zo handvatten voor de onderwijsinstelling om studentsucces te bevorderen en tegelijkertijd studie-uitval tegen te gaan.

Conclusie en aanbevelingen

In huidig onderzoek is er gekeken naar het 100-dagen beleid en in hoeverre deze interventie een uitkomst biedt voor de uitvalcijfers in het Nederlandse hoger onderwijs. Dit onderzoek gaat ervanuit dat een hogere *engagement* het studentsucces vergroot en zo de uitvalcijfers doet verminderen. Uit het onderzoek blijkt dat de uitvalcijfers in het Nederlandse hoger onderwijs stabiel zijn. In het hbo zijn de uitvalcijfers onder eerstejaarsstudenten altijd hoger geweest. De literatuurstudie geeft aan dat er verschillende oorzaken toe te kennen zijn aan de uitvalcijfers. De belangrijkste redenen die naar voren zijn gekomen uit huidig onderzoek zijn een onjuist verwachtingspatroon, verkeerde studiekeuze, een niet optimale aansluiting en een gebrek aan motivatie. Tevens valt af te leiden uit dit onderzoek dat een aantal groepen eerstejaarsstudenten vaker uitvalt dan andere groepen studenten. Zo vallen eerstejaarsstudenten met een niet-westerse achtergrond, mannen en studenten met een mbo-achtergrond relatief vaak uit in het eerste jaar.

Om de *engagement* onder eerstejaarsstudenten te vergroten, kan een focus op de eerste honderd dagen een uitkomst bieden. Na 100 dagen wordt namelijk verwacht dat de student bekend is met de opleiding en weet wat er van de student wordt verwacht. Door de nadruk te leggen op deze eerste periode, kan de academische en sociale integratie gestimuleerd worden en is de kans op studentsucces groter. In huidig onderzoek wordt er onderscheid gemaakt tussen een 100-dagen beleid voor iedere student (algemeen) en een 100-dagen beleid voor studenten uit een doelgroep die vaker neigt uit te vallen (op maat). Het is belangrijk om voor de poort al bezig te zijn met interveniëren. Het hebben van introductie-activiteiten en goede voorlichtingen zijn hiervoor essentieel. Vervolgens is het na de poort van belang om te zorgen voor een hoge kwaliteit van onderwijs, binding met de opleiding en persoonlijke begeleiding.

Het is nog onzeker hoe aankomend studiejaar er voor eerstejaarsstudenten uit gaat zien. Zeker is dat vormen van *blended learning* moeten worden ingezet. Het is nu nog belangrijker om aandacht te besteden aan het binden van de studenten aan de opleiding, uitval ligt namelijk op de loer. Door creatief de handvatten uit huidig onderzoek in te zetten, kunnen de eerstejaarsstudenten op een laagdrempelige manier kennismaken met het studeren, hun medestudenten en de opleiding en zullen zij zich gezien voelen door hun persoonlijke begeleider of docent.

Aan de hand van de bevindingen uit huidig onderzoek, zijn de volgende aanbevelingen geformuleerd:

- Vervolgonderzoek moet uitwijzen in hoeverre onderwijsinstellingen op dit moment aandacht besteden aan de eerste honderd dagen van een nieuwe student. Daarom is het advies ook om in vervolgonderzoek een inventarisatie te houden onder de onderwijsinstellingen. In deze inventarisatie is het van belang om hen te bevragen over het 100-dagen beleid om erachter te komen in hoeverre zij zich nu conformeren aan de aspecten van het 100-dagen beleid.
- Juist nu tijdens de coronacrisis is het van essentieel belang dat de nieuwe lichter studenten zich gebonden voelt aan de opleiding en dat zij op een zo goed mogelijke manier kennis kunnen maken met hun onderwijsinstelling en studiegenoten. Een uitgelezen kans om nu voor- en na de poort extra aandacht te besteden aan sociale en academische integratie middels het 100-dagen beleid. Daarom luidt het advies voor het ministerie OCW om onderwijsinstellingen te stimuleren bezig te gaan om het 100-dagen beleid te implementeren. Een aantal handvatten die worden gegeven in huidig onderzoek, kunnen direct (online) worden geïmplementeerd.

Literatuur

Barefoot, B. O. (2000). The first-year experience: Are we making it any better?. *About campus*, 4(6), 12-18.

Bormans, R., Bajwa, M., Braam, E. V., & Dekker, I. (2015). *Kwaliteit in de klas. Den Haag: Vereniging Hogescholen.*

Cuppen, J., Mulder, J. (2018). *Uitval en switch in het HBO.*

Elffers, L. (2016). *Kansrijke schoolloopbanen in en op weg naar het hbo. Een ketenbenadering.* Amsterdam: HvA (lectorale rede) http://www.hva.nl/binaries/content/assets/hva/lectorale-redes/boekjes/boekje-lectorale-rede-louise-elffers_klein.pdf.

Gardner, J. N. (1986). The first-year student-year experience. *College and University*, 61(4), 261-274.

Kappe, R. (2017). *Studiesucces: Verbinden als stap voorwaarts: Een oplossingsrichting op basis van een synthese van literatuur en eigen praktijkonderzoeken.*

Kerby, M. B. (2015). Toward a new predictive model of student retention in higher education: An application of classical sociological theory. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 17(2), 138-161.

McInnis, C. (2001). Researching the first year experience: where to from here?. *Higher Education Research & Development*, 20(2), 105-114.

Murphy, R. (1989). Freshman year enhancement in American higher education. *Journal of The First-Year Experience & Students in Transition*, 1(2), 91-101.

Schnell, C. A., & Doetkott, C. D. (2003). First year seminars produce long-term impact. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 4(4), 377-391.

Sneyers, E., & Witte, K. D. (2016). *Doorstroom mbo-hbo en uitval in het hbo. Evidence-based aanbevelingen.*

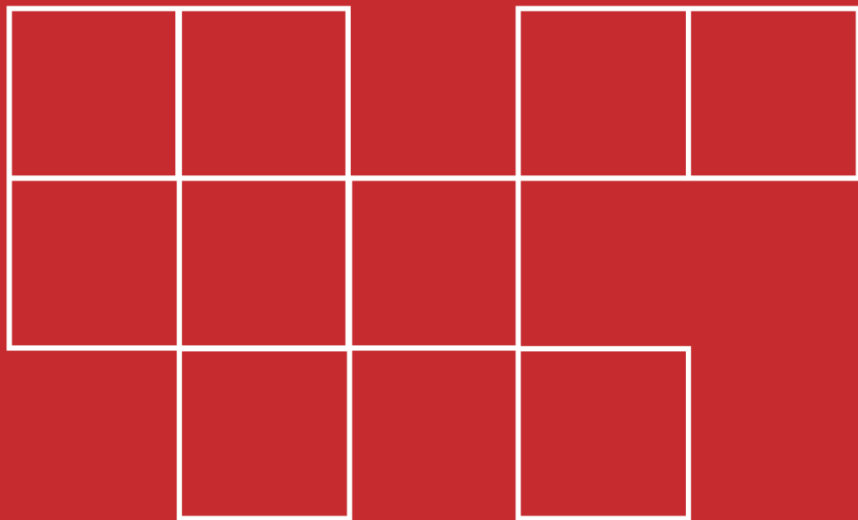
Van den Broek, A., Wartenbergh, F., Bendig-Jacobs, J., Braam, C., & Nooij, J. (2016). *Monitor beleidsmaatregelen 2015. Studiekeuze, studiegedrag en leengedrag in relatie tot beleidsmaatregelen in het hoger onderwijs. 2006-2015. Nijmegen: ResearchNed.*

Van den Broek, A., Wartenbergh, F., Bendig-Jacobs, J., Tholen, R., Duysak, S. & Nooij, J. (2017). *Monitor Beleidsmaatregelen 2016-2017. Studiekeuze, studiegedrag en leengedrag in relatie tot beleidsmaatregelen in het hoger onderwijs, 2006-2016. Onderzoek in opdracht van het Ministerie van OCW. Nijmegen: ResearchNed.*

Vereniging Hogescholen (2019). *Studiesucces en uitval 2018. Geraadpleegd via https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/001/001/original/factsheet_studiesucces_uitval_2018_definitief.pdf?1554388038 op 3 maart 2020.*

Vugteveen, J., & Timmermans, A. Risico op afbreken van een opleiding in de eerste twee jaar van het mbo. *Pedagogische Studiën*, 94(3), 139-159.

Wolff, R. P. (2013). *Presteren op vreemde bodem: Een onderzoek naar sociale hulpbronnen en de leeromgeving als studiesuccesfactoren voor niet-westerse allochtone studenten in het Nederlandse hoger onderwijs (1997-2010)*. Universiteit van Amsterdam [Host].

Postadres:

Postbus 1335
3500 BH Utrecht

Bezoekadres:

Drieharingstraat 6
3511 BJ Utrecht

Contactgegevens:

030 231 6464
Lsvb@lsvb.nl